

Elektrik Tarifelerinin İncelenmesi Raporu

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 48. Dönem Enerji Daimi Komisyonu Elektrik Tarifelerinin İncelenmesi Alt Çalışma Komisyonu, elektrik enerjisi sektöründe yapılan çalışmaların son kullanıcı olan Meskenler (Konutlar) açısından fiyatlandırma- larını inceleyen bir rapor hazırladı. Su ve ısınma gibi elektriğin de insan yaşam döngüsü içinde önemli bir yere sahip olduğu, kamusal denetimde üretilmesi, iletilmesi ve dağıtımının da en ucuz hale getirilmesi gerektiği vurgulanan raporda, EPDK'nın yönetim yapısına ilişkin öneriler de yer aldı.

Enerji Daimi Komisyonu Elektrik Tarifelerinin İncelenmesi Alt Çalışma Komisyonu'nun raporunda, tarife fiyatları ile tüketici enflasyonu karşılaştırmasının yanı sıra faturalar içinde yer alan vergiler ve kayıp-kaçak oranları ile bölgelere göre değerlendirmeler yapılıyor. Asgari ücret ve yoksulluk sınırı gelir seviyesi ile yıllık toplam elektrik faturaları kıyaslanarak ayrıntılı olarak inceleniyor. Ekonomik, sosyal ve çevresel etki bakımından toplumsal fayda/maliyetler ışığı altında elektrik enerjisi üretim, iletim ve dağıtım ile perakende/toptan satış hizmetlerinin önceki gibi kamu tarafından mı, yoksa bugünkü gibi özel sektör tarafından mı yapılmasının daha uygun olacağına dair tartışmalara ışık tutulmaya çalışılıyor.

Raporun sonuç bölümünde yer alan saptama ve öneriler şöyle:

A. Dağıtım şirketleri için 1 Ekim 2013'ten başlayarak 2015 yılı sonuna kadar "Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış

Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli" olmak üzere 5 ayrı birim fiyat faturalarımızda yer almıştır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere 1 Ekim 2013 ile 31 Mart 2016 arası 30 aylık enflasyon yüzde 22.4 iken dağıtım şirketlerinin hizmetlerine yüzde 88 zam yapılmıştır. Bu oran o dönemde gerçekleşen enflasyonun 4 katı olup, izahtan da yoksundur. Sonuçta verilen bir hizmettir.

EPDK tarafından "Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli" olmak üzere 5 ayrı bedelin ayrı ayrı ilan edilmemesi ile başlayan süreç 2016 yılının başından itibaren 2 birim fiyat açıklaması olarak devam etmiş, daha sonra da meskenlere düzenlenen elektrik enerjisi faturalarında sadece "Enerji Bedeli" adı altında 1 birim fiyat yer almıştır.

Yine 2016 yılı başından itibaren Dağıtım Şirketlerine İşletme Giderlerinin yüzde 7'sine kadar işletme dışı giderleri de ödenerek özellikle Türkiye sathında 21 bölgede

(Bölgesinde tekel olan) faaliyet gösteren Dağıtım Şirketlerinin tüketicilere sundukları hizmet objektif kriterlerle performansları değerlendirilmemiştir. Ayrıca bu Dağıtım Şirketlerinin fayda/maliyet analizleri şeffaf bir şekilde kamuoyuna sunulmamış ve hesap verilebilir olma görevleri yerine getirilmemiştir.

B. Ekim 2013'ten bu yana 111 ayda enflasyon yüzde 400.04 artmışken:

· 1 Ekim 2013 tarihinde EPDK tarafından ilan edilen Mesken tek zamanlı elektrik enerji birim fiyatı kWh başına 20,6226 kuruş iken 1 Ocak 2023 tarihindeki 111 aylık enflasyon endeksine göre 103,8912 kuruş olması gerekirken, EPDK tarafından 2023'ün ilk 3 aylık dönemi için 1 kWh elektrik enerji fiyatı 78,7820 kuruş olarak belirlenmiştir.

Kaldı ki 2023 Ocak ayında 1 kWh enerjinin Piyasa Takas Bedeli 343,1490 kuruş olmasına karşılık; EPDK tarafından açıklanan birim fiyatlarda sanayiciye 1 kWh için 304,1128

1 Ekim 2013 ile 31 Mart 2016 arası 30 Aylık Enflasyon %22,4 İken

	Enerji Bedeli	Kayıp/Kaçak Bedeli	Dağıtım Bedeli	Perakende Satış Hizmet Bedeli	İletim Bedeli
Ekim 2013'e Göre % Artış	3.5%	34%	88%	74%	40%

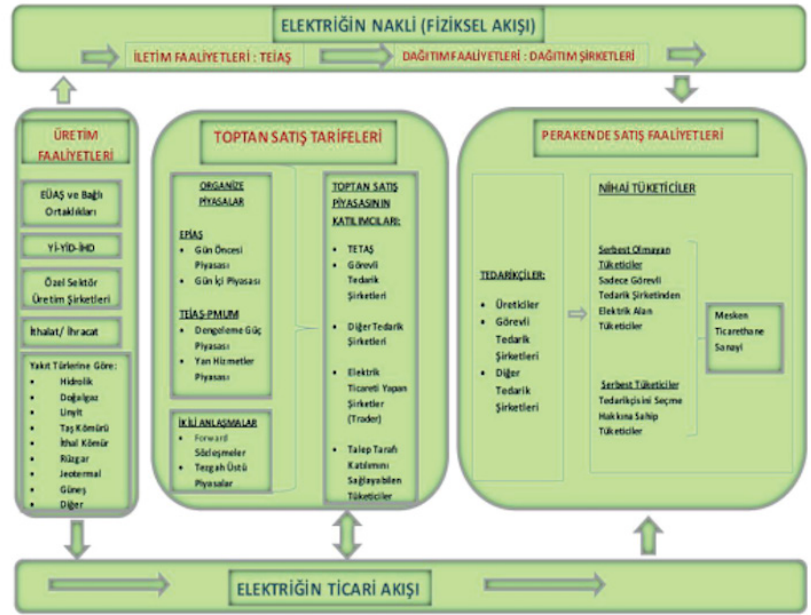
kuruşa, meskenlere de 240 kWh'a kadar kullanım için 1 kWh 78,7820 kuruşa verilmektedir. Her ne kadar sanayiye Piyasa Takas Fiyatından yüzde 12.84 daha ucuza vererek aradaki fark kamudan karşılanırsa da, sanayici ve ticaretle uğraşanlar toplam elektrik tüketiminin yaklaşık yüzde 75'ine karşılık gelen elektrik giderlerini de sattıkları mal ve hizmetlerin maliyetlerine ilave ederek biz tüketicilerden bu yüksek bedeli alırlar.

· 1 Ekim 2013 tarihinde EPDK tarafından ilan edilen Mesken dağıtım birim fiyatı kWh başına 7,7634 kuruş iken 1 Ocak 2023 tarihine kadarki Dağıtım Fiyatları 111 ayda enflasyon endeksine göre 39,11 kuruş olması gerekirken 77,8883 kuruş olmuştur. Enflasyona göre 2 misli artmıştır.

· 1 Ekim 2013 tarihinde EPDK tarafından ilan edilen birim fiyatlar baz alınarak vergiler hariç enerji+dağıtım toplam bedeli 28,3860 kuruş iken ve 1 Ocak 2023 tarihine kadarki 111 ayda gerçekleşen yüzde 403.77 enflasyona göre 143,0012 kuruş olması gerekirken EPDK tarafından ilan edilen Vergiler Hariç Enerji+Dağıtım Toplam bedeli 1 Ocak 2023 tarihinde 156,6703 kuruş olmuştur. Mesken Enerji Bedeli, Piyasa Takas Fiyatından 264,3670 kuruş daha az olmasına karşın enerji+dağıtım bedeli yüzde 9.56 artmıştır.

· Toplam fatura içindeki vergilerin payı yüzde 19.10'dan 2022 yılından bu yana Enerji Bedelinin yüzde 2'si olan TRT Payı ile yüzde 1'i olan Enerji Fonu'nun kalkması sonucu 2022'de yüzde 18.30'a; 2023'te de enerji bedelinin düşük ve ayrıca dağıtım bedelinin de yüksek belirlenmesi sonucu yüzde 17.33'e inmiştir.

C. Ocak 2022 ile Ocak 2023 arasında tüketici enflasyonundaki değişim yüzde 64.25 iken Enerji Bedelindeki Enflasyon Endeksine Göre Azalış Oranı

yüzde 24.17 olmuştur. (EPDK tarafından piyasa takas fiyatının altında belirlenmesi sonucu), Dağıtım Bedeli Enflasyon Endeksine Göre Artış Oranı yüzde 199.15 olmuş, Toplam Fatura Bedeli Enflasyon Endeksine Göre Artış Oranı yüzde 6.15 olmuştur.

D. EPDK kendi belirlediği, en başta belirttiğimiz stratejik amaçlarına, değer ifadelerine, misyonuna, vizyondaki "Güçlü, Rekabetçi ve Şeffaf" hedeflerine uygunluk sağlayamamış, hedeflerinin uzağında kalmıştır.

E. Elektrik dağıtım hizmetleri kamu tarafından mı verilmeli; yoksa bugünkü gibi özel sektör tarafından mı verilmesinin daha uygun olacağı sorularına cevap bulmak açıklanan verilerle mümkün değildir. Verilerin gizlenmesi, bu hizmetlerin tekrar "Kamu tarafından verilmesi" görüşlerini ve tartışmalarını haklı çıkarmaktadır.

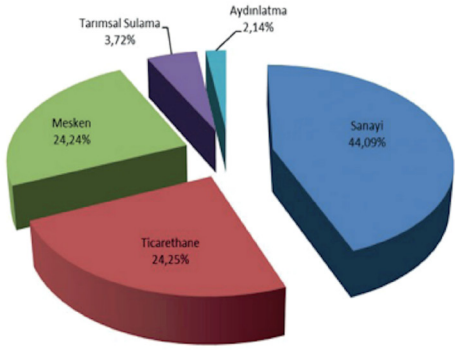
F. Su ve ısıtma gibi elektrik de insan yaşam döngüsü içinde önemli bir yere sahip olduğundan, kamusal kesimlerin denetiminde üretilmesi, iletilmesi ve dağıtımını en ucuz hale getirilmelidir.

G. Nimetlerin paylaşımı kadar külfetlerin de paylaşımı esas olmakla

birlikte 2020 yılında Asgari Ücretin bir yıllık toplamı 27 bin 888 TL iken ülkemizdeki 2020 Medyan Gelir de 24 bin 788 TL olmuştur. Medyan Gelir; asgari ücretin altındadır. Neredeyse hiç geliri olmayandan asgari ücret kadar gelir elde edenlerin sayısı toplumun yüzde 60'ına yakındır. Ekonomik krizin derinleştiği günümüzdeki verilerle sorun daha da büyümektedir.

H. Ülkemizde düşük gelir seviyesinde yer alan önemli bir yoksul kesim de enerji faturalarını boğazlarından keserek ödeyebilmektedir. Ödeyemeyip bağlantısı kesilenlerin bazıları da imkansızlıktan kaçak elektrik kullanmaya yönelebilmektedir. Ülkemizde ilçelerimize kadar kurulumuş kamuya ait sosyal yardım ve dayanışma vakıfları kanalı ile yoksul hakkın temel ihtiyaçları olan elektrik, su ve ısıtma temel ihtiyaçları sağlayacak politikalar geliştirerek kaçak kullanım vakalarının önüne geçmek, yoksul insanlarımızın yaşam haklarına şeffaflık içinde çözümler bulmak ve düzenlemek; kamusal düzen açısından sosyal devlet anlayışı olmalıdır.

İ. İnsan yaşam döngüsünde önemli yer tutan; su, ısıtma ve elektrik ener-

Türkiye Elektrik Enerjisi Tüketimi

- 2021 Yılında 331 Milyar kWh
- 2022 Yılında 328,7 Milyar kWh

Meskenlerde Kullanılan Elektrik Enerjisinin Toplam Enerji İçindeki Payı

- 2020 Yılında %25,76
- 2019 Yılında %24,56

EPDK 2021 Yılı Faturalanan Tüketicinin Tüketicisi Türüne Göre Dağılımı (%)

jisinden özellikle yüzde 18 Katma Değer Vergisi meskenlerde kaldırılması veya makul seviyelere getirilmelidir.

J. Sürdürülebilir kalkınma için enerji planlaması ve yönetilmesi, Enerji-Ekoloji-Ekonomi çerçevesinde ele alınarak Toplumsal Fayda ve Maliyetler kamunun bilgisine ve görüşlerine sunulmalıdır.

K. EPDK gibi önemli bir kurum, mevcut teşkilat yapısı ile; akaryakıt, doğalgaz ve elektrik fiyatlarına ilişkin çalışmalarda, başta dar gelirli hane

halklarından büyük işletmelere kadar geniş kesimlerdeki tüketicileri memnun edememiştir. Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren Kurul yapısı değiştirilerek Kamu – Sektör Firmaları – Tüketicilerin olduğu 3 tarafın yer alacağı bağımsız yapısı ile beklentileri karşılayabilir.

1- Devlet kademeleri için;

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- Temsilcisi
- Adalet Bakanlığı Temsilcisi
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Temsilcisi

- Sağlık Bakanlığı Temsilcisi
- Kalkınma Bakanlığı Temsilcisi
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi
- TMMOB Temsilcisi

2- Üretim/Dağıtım kuruluşları

Temsilcisi;

- Elektrik Piyasaları Sektör Temsilcisi
- Akaryakıt Piyasası Sektör Temsilcisi
- Doğal Gaz Piyasası Sektör Temsilcisi
- 3- Tüketici Temsilcileri;

- Akaryakıt Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Doğalgaz Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Elektrik Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Çevre konusunda çalışan Sivil Toplum Örgütü Temsilcisi

EMO 48. Dönem Enerji Daimi Komisyonu Elektrik Tarifelerinin İncelenmesi Alt Çalışma Komisyonu'nun raporuna https://www.emo.org.tr/ekler/cd25389c80ec180_ek.pdf?tipi=1&turu=X&sube=0 bağlantısından ulaşabilirsiniz.

VII. Elektrik Tesisleri Ulusal Kongre ve Sergisi

1-3 Kasım 2023 // Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi-İzmir

Odamız adına Şubemiz tarafından 2009 yılından bu yana altı kez düzenlenen Elektrik Tesisleri Ulusal Kongre ve Sergisi'nin yedincisi 1-2-3 Kasım 2023 tarihlerinde İzmir Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi'nde gerçekleştiriliyor.

Kongre'de "Güç ve Enerji Sistemleri", "Bakım Teknolojileri", "Aydınlatma", "Yapı Elektronik Sistemleri", "Binalarda Elektrik Tesisatı", "Otomasyon", "Dijitalleşme ve Yapay Zeka" konularına ilişkin oturumlar, paneller ve özel etkinlikler düzenlenecektir. Kendi alanlarında ulusal ve uluslararası çapta uzmanlıklarıyla tanınan mühendisler ve akademisyenlerin katılımıyla gerçekleştirilecek olan kongre, ülkemizin mühendislik birikimini artırmayı hedeflemektedir. Bilim dünyasını ve mühendisleri buluşturacak 3 günlük etkinlik boyunca, ulusal ve uluslararası firmalar da Kongre ile eşzamanlı düzenlenecek sergide yeni teknolojileri ve hizmetlerine ilişkin katılımcılara bilgi sunacak.

Elektrik sektörünün büyük buluşma noktası olan Kongre ve Sergimizde, ülkemiz sanayisinin gelişmesine katkıda bulunmak isteyen, elektrik, elektronik, enerji, aydınlatma, otomasyon sektörlerinin bileşeni tüm kişi ve kuruluşlarla birarada olmayı diliyoruz.

Kongre Takvimi

Bildiri gönderilme tarihi
2 Haziran 2023

Bildiri değerlendirme sonuçları
15 Haziran 2023

Düzeltilmiş bildirilerin gönderilmesi
30 Haziran 2023

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

www.izmir.emo.org.tr

izmir@emo.org.tr

+90 232 489 34 35

<https://etukongre.tr>

EMO_izmir

emotuk

emotuk